

go lepotik dutela beren praxi politikoa, esan nahi du honek. Eta Marx zaharraren eritzi zaharra, erlijioa gizonaren gaitz arbuia garritzat jotzen duena eta alienazio hutsa delako soilik erremediorik gabeko heriotzara kondenatzen duen eritzia alegia, onhartu egiten dutela oraindik funtsean.

Bat kexa daiteke diru publikoaz Jesusi buruz egin den filme bat txarra delako, «dotrina txar bat kolore itsusitan» eman delako, dirua alferrik bota delako eta beste mila arrazoigatik; baina ez egin delako, eta interpretapen erlijioso batetan egin delako. ■ *Manolo Pagola.*

Ekologia eta politika

Haseran dago ekologizaleen mugimendua. Baina aldien zentzuaren sena duenak, urruti ikusten du eta badaki jaioberria den mugimendu honek bizitza luzea izango duela, eta jende asko bereganatuko duela. Aspaldiko urteotan ekologisten ekintzak honetara mugatu dira, alegia, ikasketak, dei larriak, manifestuak eta manifestazio folkloristak. Ipar Ameriketara, Japoniara, Europan. Azken udal hauteskundeetan Frantzia gertatu denak, ordea, hedadura berri bat eman dio mugimenduari: indar politiko bat da orain ekologizaleena, lehen jirakoan % 10 boz bereganatu bait zituen.

Duela zenbait urte ezin zitekeen holakorik pentsa; ekologia gai nagusitzat harturik kanpaina bat egitea hautseskunde batzutan! Ezkerraren eta eskuinaren hausturen gainetik zer bait da! Alderdi politikoen mugetatik at egin den kanpaina bait da! Alderdi politikoak Chirac bai ala ez zebiltzan bitartean, ezkerria eta eskuina nazionaltze bat gehiago ala gutiago dabilen bitartean, badagoela problema larriagorik gogoratu dute ekologistek. Hala nola, atmosfera pozoindua; bizi ezin deneko hiriak, gaiso-sortzaileak, natura izurrua, armen eta bonben habia bihurtutako lurrazpia, etc.

Gai mugitzaile bilakatzen ari dira ekologi inguruko hauk. Eta gero eta erakargarriago izango dira. Zeren eta axaleko sendabiderik ez bait du honek. Sakonetik jo behar da. Gure zibilizazio honek bihotzean du natura erabiltzeko joera. Naturaren kontra burrukatuz eraiki du gizonak Mendebaleko gizarte hau. Kapitalismoak joera hau azken mugetaraino eramane du. Sobiet Batasuneko sozialismoak bide beretsua hartu du, zoritxarrez. Horregatik, ekologizaleek ez diote zein ezkerrari zein eskuinari konfiantza osorik egiten, nahiz eta, Frantzia ikusi denez, azken orduan ezkerrez gehiago fidatu.

Gizona ez dagoela bakarrik mundu honetan, hona zer aldarrikatzen duten gorak ekologistek. Ikusi besterik ez dago nora goazen: lur-ondasunak agortuz doaz, bizi-giroa gaiztotuz doa, bizi-ingurua hondatzen ari da geure begien aurrean. Noraino hel gaitzke? Gizakiaren eta ingurumariaren erlazioak ezin daitezke doharik hauts!

Euskal Herrian arazo horren kontzientzia eskasa dugu. Bizitzaren kalitatearen problema planteatzea, luxoa dirudi. Masa mailan planteatu den arazo bakarra, nuklear zentralena izan da. Eta se-guru urrats bat baino gehiago aurreratu dugula hor. Baina arazo osoaren ikuspegi globalik ez dugula ematen du. Presa du zenbait arazo denen aurrean planteatzeak: gure hibai zikinak, gure hirien eraketa, gure mendietako pinua, gure aire pozoindua, gure lur-eraketa, etc. Ez dugu arazo larri hauen guztien politizatzea eskatzen, baizik eta politikak ekologiazko problema haintzat hartzea bere programatan. Ez dela arazo tekniko bat gogoratu beharko zaio eskuinari (teknokratek ezin dezaketela konpon, beraz); ez dela bazter-arazo bat gogoratu beharko zaio ezkerriari. Zibilizazio problema da. ■ *Joan Altzibar.*

Aditz sintetiko batua

Batzorde lagunaren ohorez

Gaur, 1977ko apirilaren 6an, Asteazken Sainduz (ene herrian Barrabas Eguna), Euskaltzaindiko Aditz Batzordearen lanik nagusietako bat bukatutzat edo eman da: aditz sintetikoaren bateragintza. Batzorde honi esker, euskara baturako behar duen aditza prest izanen du Euskal Herriak.

Barruan bai, baina zerbait alboan egon naizen honek, mirespe-nez beteta ikusi eta entzun ditut eztabaidak, beroaldiak, lagunarte ona, giza-lege jatorra eta denek ihardunaldi asperkaintzetara ekarri duten jakitatea. Irabazi eta galdu, norberarena aurrera bultza eta inorenaren aurrean amoreman: horrela bete da elkarriketaren giza-legea.

Hiru balio aipagarri gogoratuko nituzke Batzordeak hurratu duen ibilbidean: zientifikoa, historikoa eta politikoa. Batak beste-ari, eta hirurek elkarri lagundu behar izan diote, asmoa bere helbu-rura hel zedin. Hiru zutabe horien gain jaso ahal izan da dena. Zientziak ez ditu isilarazi une honetako beharrian historikoak, eta hizkuntzak premiazkoa duen irakas politika batetarako lehenengo batasun-pausoak txitean-pitean eman egin dira.

Zientzia. Jakina denez, oso aberastu dira XIX-XX. mendeetan euskarari buruzko lanak eta jakintza; bide luzea egin da, Bonapar-te-ren lanetatik hasita, gaurko «Fontes Linguae Vasconum»raino. Hala ere, Euskaltzaindiak eta beronen Batzorde honek badakite, jakin, linguistengandik aditzaren azterketa zabal eta ugariak behar ditugula oraindik. Bestalde, gainerako hizkuntzek ere ez diete itxa-ron estudio horiei guztiei, beren batasun idatzia eratzeko. Eta euskararen kasua ez da, honetan ere, ametszko munduren bate-takoa. Hori da alde bat, baina badago besterik.